

BIJBEL

Nieuwe Testament

NBV21

**Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap,
Haarlem/Antwerpen**

HET EVANGELIE VOLGENS MATTEÛS

De afkomst van Jezus Christus

1 Overzicht van de afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham.

² Abraham verwekte Isaak, Isaak verwekte Jakob, Jakob verwekte Juda en zijn broers, ³ Juda verwekte Peres en Zerach bij Tamar, Peres verwekte Chesron, Chesron verwekte Aram, ⁴ Aram verwekte Amminadab, Amminadab verwekte Nachson, Nachson verwekte Salmon, ⁵ Salmon verwekte Boaz bij Rachab, Boaz verwekte Obed bij Ruth, Obed verwekte Isaï, ⁶ Isaï verwekte David, de koning.

David verwekte Salomo bij de vrouw van Uria, ⁷ Salomo verwekte Rechabeam, Rechabeam verwekte Abia, Abia verwekte Asaf, ⁸ Asaf verwekte Josafat, Josafat verwekte Joram, Joram verwekte Uzzia, ⁹ Uzzia verwekte Jotam, Jotam verwekte Achaz, Achaz verwekte Hizkia, ¹⁰ Hizkia verwekte Manasse, Manasse verwekte Amos, Amos verwekte Josia, ¹¹ Josia verwekte Jechonja en zijn broers rond het begin van de Babylonische ballingschap.

¹² Ten tijde van de Babylonische ballingschap verwekte Jechonja Sealtiël, Sealtiël verwekte Zerubabel, ¹³ Zerubabel verwekte

Abiud, Abiud verwekte Eljakim, Eljakim verwekte Azor, ¹⁴ Azor verwekte Sadok, Sadok verwekte Achim, Achim verwekte Eliud, ¹⁵ Eliud verwekte Eleazar, Eleazar verwekte Mattan, Mattan verwekte Jakob, ¹⁶ Jakob verwekte Jozef, de man van Maria. Bij haar werd Jezus verwekt, die Christus genoemd wordt.

¹⁷ Van Abraham tot David telt de lijst dus veertien generaties, van David tot aan de Babylonische ballingschap veertien generaties, en vanaf de Babylonische ballingschap tot Christus veertien generaties.

¹⁸ De afkomst van Jezus Christus was als volgt. Toen zijn moeder Maria al was uitgehuwelijkt aan Jozef maar nog niet bij hem woonde, bleek ze zwanger te zijn door de heilige Geest. ¹⁹ Haar man Jozef, die een rechtschapen mens was, wilde haar niet in opspraak brengen en dacht erover haar in stilte te verstoten. ²⁰ Toen hij dit overwoog, verscheen hem in een droom een engel van de Heer, die zei: 'Jozef, zoon van David, wees niet bang je vrouw Maria bij je te nemen, want het kind dat ze draagt is verwekt door de heilige Geest. ²¹ Ze zal een zoon baren.

MATTEÛS 1

Geef Hem de naam Jezus, want Hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden.’²² Dit alles is gebeurd omdat in vervulling moest gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd: ²³ ‘De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal Hem de naam Immanuel geven,’ wat in onze taal betekent: ‘God is met ons’.²⁴ Jozef werd wakker en deed wat de engel van de Heer hem had opgedragen: hij nam zijn vrouw bij zich,²⁵ maar hij had geen gemeenschap met haar voordat ze haar zoon geboord had. En hij gaf Hem de naam Jezus.

De vlucht voor Herodes en Archelaüs

2 Toen Jezus geboren was, in Betlehem in Judea, tijdens de regering van koning Herodes, kwamen er magiërs uit het Oosten in Jeruzalem aan.² Ze vroegen: ‘Waar is de koning van de Joden die onlangs geboren is? Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om Hem te aanbidden.’³ Koning Herodes schrok hevige toen hij dit hoorde, en heel Jeruzalem met hem.⁴ Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk samen om aan hen te vragen waar de messias geboren zou worden.⁵ ‘In Betlehem in Judea,’ zeiden ze tegen hem,

‘want zo staat het geschreven bij de profeet: ⁶ “En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden.”’⁷ Daarop riep Herodes in het geheim de magiërs bij zich; hij wilde precies van hen weten wanneer de ster zichtbaar geworden was,⁸ en stuurde hen vervolgens naar Betlehem met de woorden: ‘Stel een nauwkeurig onderzoek in naar het kind. Stuur mij bericht zodra u het gevonden hebt, zodat ook ik erheen kan gaan om het te aanbidden.’⁹ Nadat ze de koning hadden aangehoord gingen ze op weg, en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was.¹⁰ Toen ze de ster zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde.¹¹ Ze gingen het huis binnen en vonden het kind met Maria, zijn moeder. Ze wierpen zich in aanbidding voor het kind neer. Daarna openden ze hun kistjes met kostbaarheden en boden het geschenken aan: goud en wierook en mirre.¹² En omdat ze in een droom de aanwijzing hadden gekregen dat ze niet naar Herodes terug moesten gaan, reisden ze via een andere route terug naar hun land.

¹³ Nadat zij op die manier de wijk genomen hadden, verscheen er aan Jozef in een droom een engel van de Heer, die zei: 'Maak je gereed en vlucht met het kind en zijn moeder naar Egypte. Blijf daar tot ik je weer roep, want Herodes is naar het kind op zoek en wil het ombrengen.' ¹⁴ Jozef maakte zich gereed en week nog diezelfde nacht met het kind en zijn moeder uit naar Egypte, ¹⁵ waar hij bleef tot de dood van Herodes. Zo moest in vervulling gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd: 'Uit Egypte heb Ik mijn Zoon geroepen.'

¹⁶ Toen Herodes begreep dat hij door de magiërs misleid was, werd hij verschrikkelijk kwaad, en afgaande op het tijdstip dat hij van de magiërs had gehoord, gaf hij opdracht om in Betlehem en wijde omgeving alle jongetjes van twee jaar en jonger om te brengen. ¹⁷ Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jeremia: ¹⁸ 'Er klinkt een stem in Rama, geweest en luid geklaag. Rachel beweent haar kinderen en wil niet worden getroost, want ze zijn er niet meer.'

¹⁹ Nadat Herodes gestorven was, verscheen er in een droom aan Jozef in Egypte een engel van de Heer, ²⁰ die zei: 'Maak je gereed en ga met het kind en zijn moe-

der naar het land Israël. Want zij die het kind om het leven wilden brengen, zijn gestorven.' ²¹ Jozef maakte zich gereed en ging met het kind en zijn moeder naar Israël. ²² Maar hij durfde niet naar Judea te gaan toen hij hoorde dat Archelaüs daar zijn vader Herodes als koning was opgevolgd. Nadat hij in een droom een aanwijzing had gekregen week hij uit naar Galilea, ²³ waar hij ging wonen in de stad Nazaret. Zo moest in vervulling gaan wat gezegd is door de profeten: 'Hij zal Nazoreeër genoemd worden.'

Optreden van Johannes de Doper

3 In die tijd trad Johannes de Doper op in de woestijn van Judea. Hij verkondigde: ² 'Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemel is nabij!' ³ Dit was de man over wie de profeet Jesaja sprak toen hij zei: 'Een stem roept in de woestijn: "Maak de weg van de Heer gereed, maak recht zijn paden."' ⁴ Johannes droeg een ruwe mantel van kameelhaar met een leren gordel; hij voedde zich met sprinkhanen en wilde honing. ⁵ Uit Jeruzalem, uit heel Judea en uit de omgeving van de Jordaan stroomden de mensen toe ⁶ en ze lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan, waarbij ze hun zonden beleden.

MATTEÛS 3

⁷Toen hij zag dat veel farizeeën en sadduceeën op zijn doop afkwamen, zei hij tegen hen: 'Addergebroed, wie heeft jullie wijsgemaakt dat je het komende oordeel kunt ontlopen?' ⁸Breng liever vruchten voort die tonen dat jullie tot inkeer gekomen zijn. ⁹En denk niet dat je bij jezelf kunt zeggen: Wij hebben Abraham als vader. Want ik zeg jullie: God kan uit deze stenen kinderen van Abraham verwekken!

¹⁰De bijl ligt al aan de wortel van de boom: iedere boom die geen goede vruchten voortbrengt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen. ¹¹Ik doop jullie met water als teken van jullie inkeer, maar na mij komt iemand die machtiger is dan ik; ik ben het zelfs niet waard om zijn sandalen voor Hem te dragen. Hij zal jullie dopen met de heilige Geest en met vuur; ¹²Hij houdt de wan in zijn hand, Hij zal zijn dorsvloer reinigen en zijn graan in de schuur bijeenbrengen, maar het kaf zal Hij verbranden in onblusbaar vuur.'

¹³Toen kwam Jezus vanuit Galilea naar de Jordaan om door Johannes gedoopt te worden. ¹⁴Johannes probeerde Hem tegen te houden met de woorden: 'Ik zou door U gedoopt moeten worden, en dan komt U naar mij?'

¹⁵Maar Jezus antwoordde: 'Toch

moet je het doen, want zo dienen wij de gerechtigheid geheel en al tot vervulling te brengen.' Toen deed Johannes het. ¹⁶Zodra Jezus gedoopt was en uit het water omhoogkwam, opende de hemel zich voor Hem en zag Hij hoe de Geest van God als een duif op Hem neerdaalde. ¹⁷En uit de hemel klonk een stem: 'Dit is mijn geliefde Zoon, in Hem vind ik vreugde.'

Jezus in de woestijn

4 Daarna werd Jezus door de Geest meegevoerd naar de woestijn om door de duivel op de proef gesteld te worden. ²Nadat Hij veertig dagen en veertig nachten had gevast, had Hij grote honger. ³Toen kwam de beproever naar Hem toe en zei: 'Als U de Zoon van God bent, beveel die stenen dan in broden te veranderen.' ⁴Maar Jezus gaf hem ten antwoord: 'Er staat geschreven: "De mens leeft niet van brood alleen, maar van ieder woord dat klinkt uit de mond van God."' ⁵Vervolgens nam de duivel Hem mee naar de heilige stad, zette Hem op het hoogste punt van de tempel ⁶en zei tegen Hem: 'Als U de Zoon van God bent, spring dan naar beneden. Want er staat geschreven: "Zijn engelen zal Hij opdracht geven om U op hun handen te dragen, zodat U

uw voet niet zult stoten aan een steen.”⁷ Jezus antwoordde: ‘Er staat ook geschreven: “Stel de Heer, uw God, niet op de proef.”’⁸ De duivel nam Hem opnieuw mee, nu naar een zeer hoge berg. Hij toonde Hem alle koninkrijken van de wereld in al hun pracht⁹ en zei: ‘Dit alles zal ik U geven als U zich voor mij neerwerpt en mij aanbidt.’¹⁰ Daarop zei Jezus tegen hem: ‘Ga weg, Satan! Want er staat geschreven: “Aanbid de Heer, uw God, vereer alleen Hem.”’¹¹ Daarna liet de duivel Hem met rust, en meteen kwamen er engelen om Hem te dienen.

Begin van Jezus’ verkondiging

¹² Toen Jezus hoorde dat Johannes gevangengenomen was, week Hij uit naar Galilea.¹³ Hij keerde niet terug naar Nazaret, maar ging in Kafarnaüm wonen, aan het meer, in het gebied van Zebulon en Naftali.¹⁴ Zo moest in vervulling gaan wat gezegd is door de profeet Jesaja:¹⁵ ‘Land van Zebulon en Naftali, gebied aan het meer en aan de overkant van de Jordaan, Galilea van de heidenen, luister: ¹⁶ Het volk dat in duisternis leefde, zag een schitterend licht, en zij die woonden in de schaduw van de dood werden door het licht beschenen.’¹⁷ Vanaf dat moment begon Jezus zijn verkondiging. ‘Kom tot inkeer,’ zei

Hij, ‘want het koninkrijk van de hemel is nabij!’

¹⁸ Toen Hij langs het meer liep, zag Hij twee broers, Simon, die Petrus genoemd wordt, en zijn broer Andreas. Ze wierpen hun net uit in het meer, het waren vissers.¹⁹ Hij zei tegen hen: ‘Kom, volg Mij, Ik zal van jullie vissers van mensen maken.’²⁰ Ze lieten meteen hun netten achter en volgden Hem.²¹ Even verderop zag Hij twee andere broers, Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en zijn broer Johannes. Ze waren met hun vader in hun boot bezig met het herstellen van de netten. Hij riep hen²² en meteen lieten ze de boot en hun vader Zebedeüs achter en volgden Hem.

²³ Hij trok rond in heel Galilea; Hij gaf de mensen onderricht in hun synagogen, verkondigde het goede nieuws over het koninkrijk en genas iedere ziekte en elke kwaal onder het volk.²⁴ Het nieuws over Hem verspreidde zich in heel Syrië. Allen die ergens aan leden en gekweld werden door een ziekte of door pijn, en ook bezetenen en maanzieken en verlamden, werden bij Hem gebracht en Hij genas hen.²⁵ En grote groepen mensen volgden Hem, uit Galilea en de Dekapolis, uit Jeruzalem en Judea en uit het gebied aan de overkant van de Jordaan.

MATTEÛS 5

Bergrede

5 Toen Hij de mensenmassa zag, ging Hij de berg op. Daar ging Hij zitten met zijn leerlingen om zich heen. ² Hij nam het woord en onderrichtte hen:

- ³ 'Gelukkig wie nederig van hart zijn,
want voor hen is het koninkrijk van de hemel.
- ⁴ Gelukkig de treurenden,
want zij zullen getroost worden.
- ⁵ Gelukkig de zachtmoedigen,
want zij zullen de aarde bezitten.
- ⁶ Gelukkig wie hongeren en dorsten naar de gerechtigheid,
want zij zullen verzadigd worden.
- ⁷ Gelukkig de barmhartigen,
want zij zullen barmhartigheid ondervinden.
- ⁸ Gelukkig wie zuiver van hart zijn,
want zij zullen God zien.
- ⁹ Gelukkig de vredestitchers,
want zij zullen kinderen van God genoemd worden.
- ¹⁰ Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden,
want voor hen is het koninkrijk van de hemel.
- ¹¹ Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van Mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad

betichten. ¹² Verheug je en juich, want je zult rijkelijk beloond worden in de hemel; zo immers vervolgden ze vóór jullie de profeten.

¹³ Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout zijn smaak verliest, hoe kan het dan weer zout worden gemaakt? Het dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt.

¹⁴ Jullie zijn het licht voor de wereld. Een stad die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven.

¹⁵ Je steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, je zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. ¹⁶ Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, zodat zij jullie goede daden kunnen zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.

¹⁷ Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen. Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen. ¹⁸ Ik verzeker jullie: zolang de hemel en de aarde bestaan, blijft elke jota, elke tittel in de wet van kracht, totdat alles gebeurd zal zijn. ¹⁹ Wie dus ook maar het minste van deze geboden afschaft en aan anderen leert datzelfde te doen, zal als de minste worden beschouwd in het koninkrijk van de hemel. Maar wie ze onderhoudt en dat aan ande-

ren leert, zal in het koninkrijk van de hemel in hoog aanzien staan.²⁰ Want Ik zeg jullie: als jullie gerechtigheid niet groter is dan die van de schriftgeleerden en de farizeeën, zullen jullie zeker het koninkrijk van de hemel niet binnengaan.

²¹Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk is gezegd: "Pleeg geen moord. Wie moordt, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht." ²²Dit zeg Ik daarover: ieder die in woede tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht. Wie hen voor nietsnut uitmaakt, zal zich moeten verantwoorden voor het Sanhedrin. Wie "Dwaas!" zegt, zal voor het vuur van de Gehenna komen te staan.²³ Wanneer je dus je offergave naar het altaar brengt en je je daar herinnert dat je broeder of zuster jou iets verwijt,²⁴ laat je gave dan bij het altaar achter; ga je eerst met die ander verzoenen en kom daarna je offer brengen.²⁵ Leg een geschil snel bij, terwijl je nog met je tegenstander onderweg bent, anders levert hij je uit aan de rechter, draagt de rechter je over aan de gerechtsdienaar en word je gevangengezet.²⁶ Ik verzeker je: dan kom je niet vrij voor je ook de laatste cent betaald hebt.

²⁷Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: "Pleeg geen over-

spel."²⁸ Dit zeg Ik daarover: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd.²⁹ Als je rechteroog je ten val brengt, ruk het dan uit en werp het weg. Je kunt immers beter een van je lichaamsdelen verliezen dan dat heel je lichaam in de Gehenna geworpen wordt.³⁰ En als je rechterhand je ten val brengt, hak hem dan af en werp hem weg. Je kunt immers beter een van je lichaamsdelen verliezen dan dat je met je hele lichaam naar de Gehenna gaat.

³¹Er werd gezegd: "Wie zijn vrouw verstoot, moet haar een scheidingsbrief meegeven." ³²Dit zeg Ik daarover: ieder die zijn vrouw verstoot om een andere reden dan ontucht, drijft haar tot overspel; en ook wie trouwt met een verstoten vrouw, pleegt overspel.

³³Jullie hebben ook gehoord dat destijds tegen het volk werd gezegd: "Leg geen valse eed af en houd je aan de eden die je voor de Heer gezworen hebt." ³⁴Dit zeg Ik daarover: zweer helemaal niet, noch bij de hemel, want dat is de troon van God,³⁵ noch bij de aarde, want dat is zijn voetenbank, noch bij Jeruzalem, want dat is de stad van de grote koning;³⁶ zweer evenmin bij je eigen hoofd, want je kunt nog

WOORDENLIJST

De in de woordenlijst aangegeven omrekeningen van maten en gewichten zijn niet meer dan benaderingen, omdat de waarden vaak niet exact bekend zijn en van sommige maten en gewichten de waarde in de loop van de eeuwen veranderde.

- abib** Eerste maand van de Kanaänitische en oud-Israëlitische kalender (maart/april).
- adar** Twaalfde maand van de Hebreeuwse kalender (februari/maart).
- Aquila** Joodse vertaler van de Hebreeuwse Bijbel in het Grieks in de tweede eeuw n.Chr. Met de naam Aquila wordt verwezen naar zijn bijbelvertaling.
- Areopagus** Heuvel in Athene, genoemd naar de Griekse oorlogsgod Ares; tevens de naam van de raad die daar vergaderde.
- Asjera** Kanaänitische godin.
- Asjerapaal** Bewerkte houten paal of beeld ter verering van de godin Asjera.
- Astarte** Kanaänitische godin.
- Baal** Kanaänitische god.
- ban** Term die onvoorwaardelijke wijding aan God aanduidt, waardoor iets of iemand taboe is voor menselijk contact, en vernietigd of ter dood gebracht moet worden.
- bat** Inhoudsmaat (ca. 22 l).
- Beëlzebul** Aanduiding van de duivel.
- Behemot** Oermonster met trekken van een nijlpaard of een krokodil.
- Bel** Aanduiding van de Babylonische god Marduk.
- Beliar** Aanduiding van de duivel.
- bul** Achtste maand van de Kanaänitische en oud-Israëlitische kalender (oktober/november).
- byssus** Zeer fijn linnen.
- centurio** Officier in het Romeinse leger, bevelhebber over honderd man.
- Chaldeeën** Benaming voor de Babyloniërs; in het boek Daniël een bepaalde categorie waarzeggers.
- chasideeën** Groepering binnen het jodendom, ontstaan in de tweede eeuw v.Chr.
- cherub** Bovennatuurlijk wezen met het lichaam van een leeuw en het hoofd van een mens, met grote vleugels.
- cistushars** Welriekende hars.
- cohort** Onderafdeling van een legioen in het Romeinse leger die gewoonlijk uit zeshonderd soldaten bestond.
- dariek** Perzische munt.
- denarie** Romeinse munt.
- diaspora** Het verspreid tussen andere volken of andersdenkenden wonen.
- Dikè** Griekse godin van de gerechtigheid.
- Dioscuren** Benaming voor de halfgoden Castor en Pollux, zonen van de Griekse god Zeus.
- dioskorintios** Aanduiding van de Macedonische herfstmaand dios.
- dorsslede** Houten slede op spitse punten, gebruikt voor het dorsen van graan.
- drachme** Griekse munt.
- dubbeldrachme** Griekse munt.
- dystros** Maand van de Macedonische kalender.
- efa** Inhoudsmaat (ca. 22 l).
- efebenhoed** Hoed die gedragen werd door efeben, jongelingen van achttien tot twintig jaar, tijdens hun opleiding aan het gymnasium, de Griekse sportschool.
- el** Lengtemaat (ca. 45 cm).
- elul** Zesde maand van de Hebreeuwse kalender (augustus/september).
- epicurisch** Denkend volgens de leer van de Griekse filosoof Epicurus (341-270 v.Chr.).

ETANIM

- etanim** Zevende maand van de Kanaänitische en oud-Israëlitische kalender (september/oktober).
- etnarch** Bestuurder van een volk of een etnische gemeenschap in een bepaalde regio van het Romeinse Rijk.
- eunoch** Hofdienaar, vaak een castraat.
- ezelslast** Inhoudsmaat (ca. 220 l).
- farizeeën** Groepering binnen het jodendom rond het begin van onze jaartelling.
- galbanum** Welriekende hars.
- Gehenna** Plaats in het dodenrijk waar zondaars hun straf ondergaan.
- gera** Gewichtsmaat (ca. 0,6 g).
- herodianen** Aanhangers en sympathisanten van de familie van Herodes de Grote.
- Hiëronymus** Vertaler van de Bijbel in het Latijn (Vulgata). Met de naam Hiëronymus wordt speciaal verwezen naar zijn vertaling van de Psalmen.
- hin** Inhoudsmaat (ca. 3,6 l).
- jota** Griekse aanduiding voor *jod*, de kleinste letter in het Hebreeuwse alfabet.
- kalmoes** Welriekende plant.
- kandake** Titel van de koningin van Ethiopië.
- kardemom** Specerij.
- kassia** Welriekende hars.
- kesita** Gewicht (hoeveelheid onbekend).
- kislew** Negende maand van de Hebreeuwse kalender (november/december).
- klanktaal** Aanduiding van profeteren in onverstaanbare klanken.
- kolokwint** Kruipplant met bittere vruchten.
- kor** Inhoudsmaat (ca. 220 l).
- Leviatan** Zeemonster, meestal voorgesteld als een slang.
- Lilit** Demon van de nacht, vrouwelijke spookgestalte.
- litra** Gewicht (ca. 327 g).
- losser** Iemand die het recht heeft om eigendom binnen de familie te houden en een als slaaf verkocht familielid vrij te kopen.
- mammon** Woord voor geld of rijkdom, in het Nieuwe Testament gepersonifieerd tot een kwade bovennatuurlijke macht.
- manna** Voedsel dat God de Israëlieten gaf tijdens hun omzwervingen door de woestijn.
- Marduk** Babylonische god.
- Mensenzoon** Een titel, ontleend aan Dan. 7:13, die Jezus in het Nieuwe Testament voor zichzelf gebruikt.
- messias** Gezalfde, een titel die geworteld is in Joodse verwachtingen van een persoon die van God de volmacht heeft ontvangen om een centrale rol te spelen in de eindtijd.
- metrete** Inhoudsmaat (ca. 40 l).
- Milkom** Ammonitische god.
- mine** Gewicht (ca. 571 g), soms als munteenheid gebruikt.
- Moloch** Naam van een Ammonitische god die in verband gebracht wordt met kinderoffers.
- MT** Afkorting van masoretische tekst, de overgeleverde Hebreeuwse tekst van de Bijbel.
- nardus** Kostbare, welriekende olie.
- nazireeër** Iemand die de gelofte aflegde om zijn leven onder bepaalde voorwaarden aan God te wijden.
- nieuwemaan** De dag van nieuwemaan, waarop speciale offers werden gebracht.
- nisan** Eerste maand van de Hebreeuwse kalender (maart/april).
- omer** Inhoudsmaat (ca. 2,2 l).
- ontmoetingstent** Benaming voor het verplaatsbare heiligdom van God tijdens Israëls tocht door de woestijn.
- orakelstenen** Voorwerpen die gebruikt werden om God te raadplegen.
- ossenprik** Stok met een ijzeren punt om ossen te drijven.

- Pesjitta** Oude Syrische bijbelvertaling.
- pretorium** Residentie van een gouverneur, paleis.
- proconsul** Titel voor gouverneurs van bepaalde Romeinse provincies, zoals Cyprus en Achaje.
- procurator** Titel van de gouverneur van een Romeinse provincie.
- proseliet** Iemand van niet-Joodse herkomst die zich bij het jodendom aangesloten heeft.
- quadrans** Romeinse munt.
- Qumran-handschrift** Hebreeuws bijbelhandschrift gevonden in de omgeving van de Dode Zee.
- rabmag** Hoge functionaris aan het Assyrische en Babylonische hof.
- rabsake** Hoge functionaris aan het Assyrische en Babylonische hof.
- rabsaris** Hoge functionaris aan het Assyrische en Babylonische hof.
- Rahab** Zeemonster, soms ook het symbool van Egypte.
- sabbatsreis** Afstand die joden te voet op sabbat mogen afleggen (ca. 900 m).
- sadduceeën** Groepering binnen het jodendom rond het begin van onze jaartelling.
- Samaritaanse Pentateuch** Samaritaanse tekst van de eerste vijf boeken van de Bijbel.
- Sanhedrin** Hoogste rechtbank en hoogste bestuursorgaan van de Joden in Jeruzalem.
- satan** Aanduiding van een hemelse figuur in het Oude Testament die mensen aanklaagt bij God. Satan, met een hoofdletter, is een naam waarmee de duivel wordt aangeduid.
- satraap** Titel van de gouverneurs van de provincies in het Perzische Rijk.
- scharlaken** Hoogrode wollen stof of de kleur van die stof.
- schepel** Inhoudsmaat (ca. 7,3 l).
- schoinos** Lengtemaat (afstand onzeker).
- sebat** Elfde maand van de Hebreeuwse kalender (januari/februari).
- sela** Rustteken in Hebreeuwse poëzie.
- Septuaginta** Oudste Griekse vertaling van het Oude Testament, gemaakt in de laatste drie eeuwen v.Chr.
- simmagir** Hoge functionaris aan het Babylonische hof.
- siwan** Derde maand van de Hebreeuwse kalender (mei/juni).
- sjekel** Gewicht (ca. 11,4 g), later een munteenheid.
- span** Lengtemaat (ca. 22 cm).
- stadie** Lengtemaat (ca. 192 m).
- stoïsch** Denkend volgens het stoïcisme, een benaming voor de leer van de Griekse filosoof Zeno (333-262 v.Chr.).
- Symmachus** Joodse vertaler van de Hebreeuwse Bijbel in het Grieks in de tweede eeuw n.Chr. Met de naam Symmachus wordt verwezen naar zijn bijbelvertaling.
- tabernakel** Benaming voor het verplaatsbare heiligdom van God tijdens Israëls tocht door de woestijn.
- talent** Gewicht (ca. 34 kg), ook als munteenheid gebruikt.
- Targoem** Oude Aramese vertaling van het Oude Testament.
- tartan** Hoge functionaris aan het Assyrische en Babylonische hof.
- Tartarus** Onderwereld, dodenrijk.
- tebet** Tiende maand van de Hebreeuwse kalender (december/januari).
- terebint** Boomsoort.
- tetrarch** Vazalvorst in het Romeinse Rijk.
- Theodotion** Joodse vertaler van de Hebreeuwse Bijbel in het Grieks in de tweede eeuw n.Chr. Met de naam Theodotion wordt verwezen naar zijn bijbelvertaling.
- tittel** Haakje of streepje dat deel uitmaakt van (Hebreeuws) letterteken.
- toonbrood** Voor God op de daarvoor bestemde tafel neergelegd brood.

TRIBUUN

tribuun Romeins hoofdofficier die bevel voerde over een cohort.

tunica Romeins onderkleed.

vadem Lengtemaat (ca. 1,85 m).

verbondstent Benaming voor het verplaatsbare heiligdom van God tijdens Israëls tocht door de woestijn.

Vetus Latina Verzamelnaam van Latijnse bijbelvertalingen ouder dan de Vulgata.

Vulgata Oude Latijnse bijbelvertaling, gemaakt door Hiëronymus aan het

eind van de vierde en begin van de vijfde eeuw n.Chr.

wadi Een dal met een droge rivierbedding in woestijnachtig gebied, dat zich in de regentijd snel met water vult.

Zee Benaming voor het grote bronzen bekken bij de tempel.

ziw Tweede maand van de Kanaänitische en oud-Israëlitische kalender (april/mei).

WAAR KAN IK LEZEN OVER

Gebeurtenissen in het leven van Jezus

De geboorte van Jezus	Matteüs 1:18-25; Lucas 2:1-20
De doop van Jezus	Matteüs 3:13-17; Marcus 1:9-11; Lucas 3:21-22; Johannes 1:29-34 Lucas 2:41-52
De twaalfjarige Jezus in de tempel	Matteüs 4:12-17; Marcus 1:14-15; Lucas 4:14-15; Johannes 4:43-45
Begin van Jezus' optreden	Matteüs 4:18-22; Marcus 1:16-20; Lucas 5:1-11
De eerste volgelingen	Matteüs 10:1-4; Marcus 3:13-19; Lucas 6:12-16
Aanstelling van twaalf apostelen	Matteüs 17:1-13; Marcus 9:2-13; Lucas 9:28-36
De verheerlijking op de berg	Matteüs 26:17-30; Marcus 14:12-26; Lucas 22:7-38; Johannes 13:1-30
Het laatste avondmaal	Matteüs 26:69-75; Marcus 14:66-72; Lucas 22:55-62; Johannes 18:17-18, 25-27
Petrus' verloochening	Matteüs 27:27-56; Marcus 15:16-39; Lucas 23:26-47; Johannes 19:16b-37
Kruisiging	Matteüs 28:1-10; Marcus 16:1-8; Lucas 24:1-12; Johannes 20:1-18
Opstanding	Matteüs 28:16-20; Marcus 16:15-18 Marcus 16:19; Lucas 24:51; Handelingen 1:9
Uitzending van de leerlingen	
Hemelvaart	

Gelijkenissen van Jezus

De zaaier	Matteüs 13:1-9; Marcus 4:1-9; Lucas 8:4-8
Het ontkiemende zaad	Marcus 4:26-29
Het onkruid	Matteüs 13:24-30, 36-43;
Het zuurdesem	Matteüs 13:33; Lucas 13:20
Het mosterdzaad	Matteüs 13:31-32; Marcus 4:30-32; Lucas 13:18-19
De schat in de akker	Matteüs 13:44
De parel	Matteüs 13:45-46
Het verloren schaap	Matteüs 18:10-14; Lucas 15:1-7
Het verloren muntstuk	Lucas 15:8-10
De verloren zoon	Lucas 15:11-32
De dienaar die niet vergeeft	Matteüs 18:21-35
De arbeiders in de wijngaard	Matteüs 20:1-16
De twee zonen	Matteüs 21:28-32
De landheer en de wijnbouwers	Matteüs 21:33-46; Marcus 12:1-12; Lucas 20:9-19
Het bruiloftsfeest	Matteüs 22:1-14; Lucas 14:15-24

WAAR KAN IK LEZEN OVER

De wijze en dwaze meisjes
De talenten
De barmhartige Samaritaan
De rijke dwaas
De vijgenboom
De feestelijke maaltijd
De oneerlijke rentmeester
Lazarus en de rijke man
De weduwe bij de rechter
De farizeeër en de tollenaar

Matteüs 25:1-13
Matteüs 25:14-30
Lucas 10:25-37
Lucas 12:13-21
Lucas 13:6-9
Lucas 14:7-14
Lucas 16:1-9
Lucas 16:19-31
Lucas 18:1-8
Lucas 18:9-14

Wonderen van Jezus

De slaaf van de centurio
De storm op het meer

Matteüs 8:5-13; Lucas 7:1-10
Matteüs 8:23-27; Marcus 4:35-41;
Lucas 8:22-25

Jezus drijft demonen uit

Matteüs 8:28-34; Marcus 5:1-20;
Lucas 8:26-39

Een gat in het dak

Matteüs 9:1-8; Marcus 2:1-12;
Lucas 5:17-26

Het dochtertje van Jairus

Matteüs 9:18-26; Marcus 5:22-43;
Lucas 8:40-56

Vijf broden en twee vissen

Matteüs 14:13-21; Marcus 6:30-44;
Lucas 9:10-17; Johannes 6:1-15

Lopen over het water

Matteüs 14:22-33; Marcus 6:45-52;
Johannes 6:16-21

Genezing van Bartimeüs

Matteüs 20:29-34; Marcus 10:46-52;
Lucas 18:35-43

De grote visvangst

Lucas 5:1-11

Een jongen uit Naïn opgewekt uit de dood

Lucas 7:11-17

Water wordt wijn in Kana

Johannes 2:1-11

Genezing in het bad in Betzata

Johannes 5:1-18

Genezing van een blinde

Johannes 9:1-41

Lazarus opgewekt uit de dood

Johannes 11:1-44

Lessen van Jezus

De bergrede

Matteüs 5:1-8:1

De zaligsprekingen

Matteüs 5:3-12; Lucas 6:20-23

Het Onzevader

Matteüs 6:5-15; Lucas 11:1-4

Houd de kinderen niet tegen

Matteüs 19:13-15; Marcus 10:13-16;
Lucas 18:15-17

De belangrijkste geboden

Matteüs 22:34-40; Marcus 12:28-34

De schapen en de bokken

Matteüs 25:31-46

Oordeel niet over een ander

Johannes 8:1-11

De goede herder

Johannes 10:1-21

De wijnstok en de ranken

Johannes 15:1-8

Heb elkaar lief

Johannes 15:9-17

WAAR KAN IK LEZEN OVER

Gebeurtenissen uit het boek Handelingen

Het pinksterfeest	Handelingen 2:1-13
Petrus en de apostelen verantwoorden zich	Handelingen 2:14-4:22
De dood van Stefanus	Handelingen 6:1-8:3
Filippus doopt een man uit Ethiopië	Handelingen 8:26-40
De roeping van Paulus	Handelingen 9:1-31
De vier zendingsreizen van Paulus	Handelingen 13-28

Thema's in de brieven in het Nieuwe Testament

Het geloof in Jezus Christus	Romeinen 3:21-31; Galaten 2:15-21
De betekenis van de doop	Romeinen 6:1-14
Leven door de Geest	Romeinen 8:1-17; Galaten 5:13-6:17
Gods liefde voor ons	Romeinen 8:31-39; 1 Johannes 4:7-21
De liefde voor elkaar	Romeinen 12; 1 Korintiërs 13
Het belangrijkste gebod	Romeinen 13:8-10
Christus is ons leven	Romeinen 14:7-9; Galaten 2:15-21; Filippenzen 1:21
De maaltijd van de Heer	1 Korintiërs 11:17-34
Overwinning van de dood	1 Korintiërs 15; 1 Tessalonicenzen 4:13-18
De eenheid die de Geest geeft	Efeziërs 4:1-6; 1 Korintiërs 12:12-30
Het nieuwe leven	Efeziërs 4:25-6:9; Kolossenzen 3:5-4:6
Wees niet bezorgd	Filippenzen 4:4-7
Dankbaar leven	Kolossenzen 3:15-17
Bidden voor alle mensen	1 Timoteüs 2:1-6
De wederkomst van Christus	2 Petrus 3; Openbaring 22:6-20

Bekende bijbelwoorden

Heb je naaste lief als jezelf	Matteüs 22:39; Lucas 10:27
Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde	Openbaring 21:1
Waar je schat is, daar is ook je hart	Matteüs 6:21
Geen zorgen voor de dag van morgen	Matteüs 6:34
Een splinter in het oog van een ander	Matteüs 7:3
Parels voor de zwijnen	Matteüs 7:6
Stenen voor brood	Matteüs 7:9
Een huis bouwen op zand	Matteüs 7:26-27
De eersten en de laatsten	Matteüs 19:30
Want God had de wereld zo lief	Johannes 3:16; 1 Johannes 4:9
Ik ben het licht voor de wereld	Johannes 8:12; 12:46
Niets kan ons scheiden van de liefde van God	Romeinen 8:38-39
De liefde is geduldig	1 Korintiërs 13:4
God is liefde	1 Johannes 4:16
Alles maak Ik nieuw	Openbaring 21:5